

מוזיאון ישראל מציג דרכי התמודדות חדשות בעיצוב נרות המצווה היהודיים - הזדמנות להשראה חדשה לתחום הקופא על שמריו

השאלה היא כמובן כיצד לשלב מסורת רחבת של אלפי שנים עם תרבות חילונית ואוניוורסלית של המאה העשרים. בעבר מנעו תנאי הגלגות התפתחות של סגנון יהודי ייחודי. מרצון או שלא מרצון שיקפה האמנות היהודית את הזמן ואת הסביבה שבה נוצרה. חידוש הישוב היה הרי בארץ והקמת "בצלאל" יצרו צי תוצאות אמנם לא הצריכו את גודל התקוות, אך גם האכזבה והתסכול היו מוגזמים רק עכשיו אנו לומדים להעריך מחדש את תרומתו של "בצלאל" הישן ואת חשיבותם של הניסיונות התמימים ליצור אמנות ארץ-ישראלית מקורית אחרי ככלות הכל, ניסיונות אלה היו מעצבים היטב בורמים הרומנטיים של שלהי המאה העברית.

התחום התעורר שוב לחיים כאשר הגיעו לארץ עולי גרמניה, שהביאו עמם תפישות חדשניות. "בצלאל" החדש נבטו זרעי המודרניזם, ואמנים כמו גומפל וולפרט הקימו אסכולה חדשה, שהשפעתה מרגשת עד היום. התנועות והפריטים האחרים שעיצבו או בניסיון לתרגם רעיונות אוניוורסי ליים למציאות הישראלית ולערכים יהודיים מסורתיים, נעשו לנכסי צאן ברזל.

מאז חלפו עשרות שנים. עיצוב ופצי הדת, כמו תחומי עיצוב אחרים נחשק לקרן זווית. שוב אין מייחסים זמן, המעצבים היהודים המנסים לשרוד על כוח החיות של מלאכת-המחשבת הדתית, עלידי שילובה בורמים אמנותיים עכשוויים, פועלים בתנאי מחתרת. הם נתונים לחסריו של קהל לקוחות מצומצם, והשוק כולו נשלט עלידי יצרני ופליקות "היס

צני כשנה חרבה סוף-סוף המחלקה נוב במוזיאון ישראל מהדגליה יזוויים ופנתה לעשרות אמנים ז ובחולל והציגה בפניהם אתגר דופף עיצוב חריש של דגמים עה נרות, המשמשים על-פי כה היהודית בטקסים הדתיים ה, הברלה, הנוכה וכו'. המטרה ה להשתמש בדגמים לייצור המוני לנסות ולשפר את מצבו העגום השוק, התוצאות מוצגות עתה רוכת "נרות מצווה", במחלקה איקה שבמוזיאון. כחינת המוזיאון זו היתה יוזמה כנית ממש, המוסר המכובד, רדיכלל התעניינותו מועטה כי ב המוצר הישראלי, התעלם עד לחלוטין מהנעשה בתחום זה ב של תשמישי הדת. המחלקה איקה מתרכזת אך ורק באיסוף ני של פריטים ששימשו בעבר קהילות ישראל ואילו המחלקה נוב מעדיפה לעסוק כיבוא תעודת אין פלא שהמעצבים המתמחים א: חשים את עצמם כפועלים ל ריק, בהיעדר הזדמנות להציג עבודתם לפני הקהל הרחב, הם ז במשך הזמן לשולי התודעה הציבור החילוני.

נוסטלגיה וחיפויים

התעניינות הנוכרת בתולדות העם די ופריחת המסחר במה שקרוי נות יהודית" הביאו עד כה רק ה חדשה לתעשיית ההעתקים. דין של תערוכות, כזו המתקיימת , הוא להילחם במוטכמות ולנסות ק את הקשר האסוציאטיבי בין סים הדתיים והעיצוב המסורתי. יה להיאחז בסמלים ובמיתוסים קים ברורה ומוגנת, כאשר מרובד זוב כלים הנושאים עמם משמעות נלאומית, אך האמנות היהודית, תחום חייבת להתחדש בהתמדה זשקע בים של ויכרונות, נוסטל- וחיפויים, תהפוך לגזע עץ ייש, רשיו טמונים עמוק באדמה אך כבוהו להנחיה נעפים חרשים.

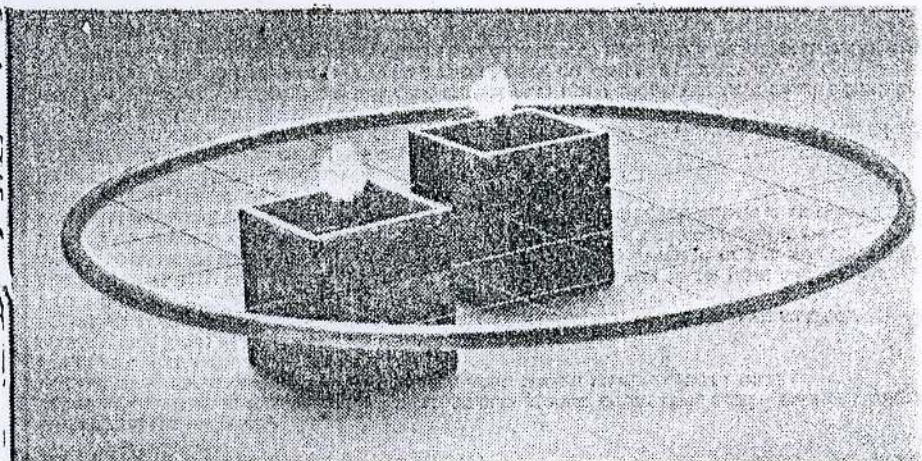
רוחות חדשות בבצלאל

שבועה תלמידיו בצלאל מוכיחים שגם אל המוסד הור זיק חדרו סוף-סוף רוחות חדשות. ברוכם ניכר עדיין הפער בין הרעיון ובין רמת הביצוע, אולם כבר יש כמה עבודות מגובשות, כמו הפמוטים של עופר רחמים וסיגל רכטר, לבסוף ראו להתעכב על נרות המצווה של אריה אופיר. מעצב ותיק זה, העובר בשנים האחרונות את תהליך ה הסתגלות לגישה הפוסט-מודרניסטית, אינו פוטר את עצמו בחיקוי משטני אלמנטים וחומרים חדשים בתוך שפת הצורות הערכים שעליהם התחנך והתוצאות מדברות, בעד עצמן.

טודיות" למיתנה. תערוכת "נרות מצווה" היתה ל- אחרים מהם הזדמנות ראשונה להר חשף לפני הקהל הרחב. גלריית הש מות הנוצצים אף היא היתה תמריץ חשוב, ואכן, הפנייה לאמנים מחוץ לשלא עסקו מעולם בעיצוב למטרות דתיות, יהודיים ונוצרים כאחד, היתה רעיון מצוי, המטרה היתה, בין השאר, להפיק תועלת מרעיונות של מי שאיננו כבול למוסכמות ועשוי ל- הפתיע בראייה חדשה, אך תקוות אלה התגשמו רק בחלקן. המשתתפים הזרים נבחרו אמנם מהשורה הראשונה של האמנים בעולם, אך לא כולם התייחסו לאתגר באותה מידה של רצינות ולא כל העבודות ששלחו רעיונות בקריטריונים מוזיאליים. החנוכייה של ברונז מונארי, למשל, היתה צריכה להיפסל עלידי האוצר, גם העבודות של תיאו קרוסבי ואפילה קסטליני מאכזבות למדי. לעומת זאת, ליאוני העשויות וזכיות מוראנו צבעני נית, נראה כי אמן רבי-גוני זה לא התעמק במהות המסורת היהודית והתמקד בצד הרקורטיווי. גישתו המשוחררת הניבה נרות מצווה שאולי אינם יצירות מופת, אך הם שופעים חן רב ואלמנטים יוצאי דופן.

ניסיון רציני ליצור סגנון שישלב עיצוב מודרני בעיצוב מסורתי, תוך שימוש במוטיוויים מההיסטוריה ה קרובה והרחוקה, עשה המעצב יונתן דהיפאס. עוד עבודה מעניינת במיוחד שייכת לארכיטקט האמריקאי הנודע ריכרד מאייר. החנוכייה שעיצב בנויה משמונה מגדלים, שכל אחד מהם מייצג אחד מסגנונות הבנייה שידעה ההיסטוריה. השפעת הארדיכלות על צורתן של תוכניות היתה ניכרת בכל הזמנים, אך מאיר הצליח למצוא גרסה חדשה, המבטאת במידה רבה את התפישה הלמודנית של ארדיכלות

מספר מוצגים "היסטוריים" שהוצגו בכניסה לתערוכה, כמו תוכניות של וולפרט, פמוטים של גומפל וגרזיברו של איתמר דוד, מאפשרים למבקרי לעשות השוואות בין דוד המייסדי של העיצוב המודרני כארץ וב תלמידיהם. היריעה היתה מתרחב ומתעשרת אם היו משתפים בתערוכה גם אמנים ישראלים מתחומים אחר ומעצבים צעירים מוכשרים העוסקי בנושא, כמו למשל מאיר אורא, וכן שפגמה באירוע ההתייחסות הזולט ריסטית של מארגני התערוכה, שהה בטאה בהזמנה בלתי-ראונית ש אמנים, בהיעדר סלקציה נוקשה כלל עבודות שהגיעו מחוץ ובארגון לקו אך אזור שפגמים אלה יעיבו ע יוזמה חשובה זו, המוציאת תחז: אמנותי מעניין, מן התושך אל או הזרקורים.

סיגל רכטר (אקדמיה בצלאל) נרות שבת

אמנות
אמנות
אמנות
אמנות
אמנות